

Inhoud	Goedkeuring stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas (2016-2021) Eerste wateruitvoeringsprogramma goedgekeurd Integraal project Warmbeek: werken in uitvoering Integrale projecten Bosbeek en Merkske in voorbereiding VMM sifoneert beverdam in de Bosbeek 20 jaar Maasafvoeroverdrag Vlaanderen en Nederland Signaalgebieden in het Maasbekken: stand van zaken VMM rondt bouw weerradartoren af In de kijker
--------	---

2016!

Het bekkensecretariaat Maasbekken wenst u een jaar vol mooie momenten en verwezenlijkingen. Nieuwe grote uitdagingen staan voor de deur. Wij wensen samen met u verder werk te maken van de concrete uitvoering van het integraal waterbeleid in het Maasbekken en klinken alvast op een mooie samenwerking.

1. Goedkeuring stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas (2016-2021)

Op 18 december 2015 stelde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 voor Schelde en Maas vast. De plannen bepalen welke maatregelen en acties Vlaanderen zal nemen om de toestand van de watersystemen te verbeteren en de overstromingsrisico's te beheren. Het bekkenspecifieke deel voor het Maasbekken maakt deel uit van het stroomgebiedbeheerplan Maas.

Bekken-specifieke deel trekt de kaart van gebiedsgerichte werking

In het bekkenspecifieke deel voor het Maasbekken zijn maar liefst 4 speerpuntgebieden en 8 aandachtsgebieden aangeduid. De komende jaren staan hier heel wat initiatieven op stapel om de doelstellingen van de Europese kaderrichtlijn Water te halen.

In de speerpuntgebieden (Warmbeek, Abeek, Bosbeek en het Merkske) wordt een goede watertoestand tegen 2021 vooropgesteld. Voor de aandachtsgebieden (Dommel, Lossing, Weerij, Itterbeek (I en II), Berwijn, Mark en Gemeenschappelijke Maas) wordt naar een goede toestand in 2027 gestreefd.

De visie en de geplande acties voor elk van deze gebieden kunt u nalezen in het [bekken-specifieke deel](#).

Raadpleeg de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021

Meer informatie over de stroomgebiedbeheerplannen en de plannen zelf zijn te raadplegen op www.integraalwaterbeleid.be.

Ook de overwegingsdocumenten waarin u kan nagaan op welke manier opmerkingen en adviezen in overweging genomen werden, zijn beschikbaar via de website van het openbaar onderzoek www.volvanwater.be.

2. Eerste wateruitvoeringsprogramma goedgekeurd

De algemene bekkenvergadering van het Maasbekken keurde op 17 november het bekkenspecifieke deel van het eerste wateruitvoeringsprogramma (WUP) goed.

Het WUP 2015 rapporteert over de uitvoering van de bekkenbeheerplannen in 2014 en 2015 en vervangt de vroegere bekkenvoortgangsrapporten. Ook de advisering van de investeringsprogramma's door de bekkenbesturen en een stand van zaken van de signaalgebieden zijn in het WUP 2015 geïntegreerd. Met dit eerste WUP wordt de planperiode van de bekkenbeheerplannen afgesloten. Het volgende WUP zal over de uitvoering van de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 rapporteren.

Het bekkenspecifieke deel van het WUP kan geraadpleegd worden op de [website van het Maasbekken](#).

↑ top

3. Integraal project Warmbeek: werken in uitvoering

Binnen het integraal project Warmbeek werden in 2015 verschillende acties uitgevoerd om de waterkwaliteit en structuurkwaliteit van de Warmbeek en zijlopen te verbeteren.

De Warmbeek is één van de speerpuntgebieden in Vlaanderen waar de goede ecologische toestand prioritair wordt gesteld. Om de inspanningen voor het halen van een goede toestand een extra impuls te geven, startte het bekkensecretariaat Maasbekken met de relevante actoren in het gebied het integraal waterproject Warmbeek op. Dit leidde tot een concrete actielijst die vanaf 2014 wordt uitgevoerd en opgevolgd.

De VMM legde eind 2015 een vistrap aan op de Warmbeek in Hamont-Achel, ter hoogte van watermolen 't Mulke (Molendijk). Hiermee is het laatste grotere vismigratieknelpunt op de Warmbeek aangepakt. Door deze aanleg kunnen de vissoorten hun areaal uitbreiden en uitgroeien tot sterke populaties. De 11 treden vangen een hoogteverschil van 1 meter op en zorgen ervoor dat vissen opnieuw stroomopwaarts kunnen zwemmen. Opwaarts van de vistrap wordt nog een paairiffle aangelegd, een zone met sneller stromend water over een beekbedding van grind. Dat is een ideale paaiplaats voor zeldzame beekvissen zoals de kopvoorn, serpeling en de Europees beschermde beekprik. [TVL maakte er een reportage over](#).

De provincie Limburg en de watering de Vreenebeek voerden in 2015 verschillende kleine ingrepen uit om de structuurkwaliteit te verbeteren. Zo werd het maaipatroon op een aantal plaatsen aangepast en werd op 2 plaatsen dood hout ingebracht. De houtpakketten creëren meer variatie in stroomsnelheid en diepte. Het gaat om een proefproject. Indien nodig zullen er aanpassingen gedaan worden.

Aquafin voerde een knelpuntenanalyse van de overstorten uit. Dit leidde tot concrete actiepunten voor de rioolbeheerders, onder meer via het bovengemeentelijk optimalisatieprogramma 2016. Momenteel wordt de oplossing voor verschillende overstorten technisch uitgewerkt. De provincie Limburg en de stad Hamont-Achel hebben al een belangrijk debiet van de riolering afgekoppeld.

Verschillende acties uit het integraal project Warmbeek zijn opgenomen in de LIFE+ aanvraag Grote Heide. Op deze manier wordt verder financiële steun gezocht voor uitvoering van acties ter verbetering van de waterlopen in Vlaanderen en Nederland. Een beslissing over dit project wordt medio 2016 verwacht.

De sensibilisering en handhaving omtrent de afstandsregels tot de waterlopen werd versterkt.

[↑ top](#)

4. Integrale projecten Bosbeek en Merkske in voorbereiding

De Bosbeek (As tot Maaseik) en het Merkske (Baarle-Hertog, Merksplas, Hoogstraten) zijn aangeduid als speerpuntgebied. Dit betekent dat voor deze waterlopen een goede waterkwaliteit tegen 2021 wordt vooropgesteld. Zowel voor de Bosbeek als 't Merkske zijn de voorbereidingen gestart om een integraal waterproject op te starten.

Het bekkensecretariaat Maasbekken zal in 2016 initiatief nemen om voor deze gebieden een integraal project op te starten. Gezien het Merkske een grensvormende waterloop is, zullen ook de Nederlandse partners betrokken worden. Op die manier wordt gestreefd naar een gezamenlijk grensoverschrijdend actieplan voor het afstroomgebied van het Merkske. Op het laatste Grensoverschrijdend Wateroverleg Molenbeek – Mark in december 2015 werden hierover afspraken gemaakt met het Waterschap Brabantse Delta.

[↑ top](#)

5. VMM sifoneert beverdam in de Bosbeek

In de Bosbeek in Opglabbeek is een bever actief geweest de afgelopen maanden. De Vlaamse Milieumaatschappij plaatste net voor de kerstvakantie een sifon waardoor de dam van de bever kan behouden blijven en de lokale waterafvoer eveneens verzekerd blijft.

De bever is een beschermde diersoort en zijn aanwezigheid is een positief signaal voor de waterkwaliteit en de ecologische diversiteit van de omgeving. In mei 2015 keurde de Vlaamse Regering voor de bever een **soortbeschermingsprogramma** goed, waarin een duidelijk afsprakenkader voor de waterbeheerders staat.

De bever aan de Bosbeek was duidelijk actief. Zo werden verschillende bomen neergehaald en werd een dam gebouwd. Omdat dit voor wateroverlast

zorgde, zocht de VMM in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos een structurele oplossing.

Er werd een vergunning bekomen om verschillende buizen door de dam te plaatsen. Zo kan de beverdam blijven, zonder problemen te veroorzaken. Dit zorgt voor een duurzame oplossing. De dam verwijderen was niet aangewezen want de ervaring leert dat de bever dan onmiddellijk een nieuwe dam aanlegt. Het zou het beverbiotoop bovendien ongewenst verstoren.

[↑ top](#)

6. 20 jaar Maasafvoeroverdrag Vlaanderen en Nederland

Op 23 november 2015 vierden nv De Scheepvaart en Rijkswaterstaat 20 jaar Maasafvoeroverdrag met een symposium. Met dit verdrag wordt het beschikbare Maaswater bij lage afvoeren zo goed mogelijk verdeeld. Tijdens het symposium werden ervaringen en ideeën uitgewisseld over hoe bij lage afvoeren water kan gespaard worden.

De Gemeenschappelijke Maas is een typische regenrivier: afhankelijk van de hoeveelheid regen kan het water in de Maas zeer laag of zeer hoog staan. De gemiddelde afvoer bedraagt 250 m³/s. Bij

aanhoudende neerslag kan het debiet oplopen tot 3.000 m³/s of meer. Maar bij langdurige droogte kan dit dalen tot 30 m³/s.

Om het beschikbare Maaswater zo goed mogelijk te verdelen, sloten Vlaanderen en Nederland in 1995 het Maasafvoercontract. Het uitgangspunt van dit contract is een gelijk gebruik van water voor de economische doeleinden van beide landen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de Gemeenschappelijke Maas. Dit houdt in dat Vlaanderen en Nederland elk voor zich waterbesparende maatregelen moeten nemen.

Waterbesparende maatregelen op het Albertkanaal

Het Albertkanaal is voor zijn watertoevoer volledig afhankelijk van de Maas. Om water te besparen, bouwde nv De Scheepvaart grootschalige waterkracht- en pompinstallaties op de sluiscomplexen van Ham en Olen. Bij laag water werken deze installaties als pompstations. Water dat bij het schutten van schepen uit de sluis wegvloeit, kan opnieuw naar het hoger gelegen pand gepompt worden. Hierdoor moet er minder water uit de Maas onttrokken worden.

Ook op de vier andere sluiscomplexen op het Albertkanaal zal nv De Scheepvaart de komende jaren dergelijke installaties bouwen.

↑ top

7. Signaalgebieden in het Maasbekken: stand van zaken

Op 24 januari 2014 keurde de Vlaamse Regering de vervolgstappen goed voor 4 signaalgebieden van reeks 1 in het Maasbekken. In de loop van 2015 werd voor de 6 signaalgebieden van reeks 3 in het Maasbekken een startbeslissing voorbereid en goedgekeurd door de algemene bekkenvergadering. De startbeslissingsfiches werden eind 2015 overgemaakt aan de CIW.

Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde ruimtelijke bestemming (vb. woonuitbreidingsgebied, industriegebied) met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. De signaalgebieden werden voor de eerste keer aangeduid in de bekkenbeheerplannen. Hieraan werd in het bekkenbeheerplan de actie gekoppeld om na te gaan wat het effect van de ontwikkeling van het gebied op het watersysteem is en of een alternatief ontwikkelingsperspectief is aangewezen.

Reeks 3 is de laatste reeks signaalgebieden waarvoor de bekkenstructuren op zoek gaan naar het optimale ontwikkelingsperspectief en de noodzakelijke vervolgstappen om dit te realiseren. In het Maasbekken werden 6 signaalgebieden geselecteerd waarvoor een startbeslissingsfiche werd uitgewerkt in samenwerking met de betrokken instanties. De signaalgebieden zijn gelegen in Maasmechelen (2), Maaseik (1), Tongeren (1), Brecht (1) en

Essen (1).

Voor elk signaalgebied werd gebiedsspecifiek bekeken welke beleids- en ruimtelijke instrumenten best kunnen ingezet worden. Instrumenten zijn bijvoorbeeld het bouwen zonder verlies aan ruimte voor water, stedenbouwkundige voorschriften of verordeningen, planologische ruil of herbestemming, of terugvallen op voorwaarden via de watertoets.

Voor de nog overblijvende signaalgebieden is een generieke aanpak uitgewerkt, die aansluit op het beleid van de watertoets en op de visie van de meerlaagse waterveiligheid.

Meer informatie over de signaalgebieden vindt u op www.signaalgebieden.be.

↑ top

8. VMM rondt bouw weerradartoren af

De weerradartoren op het militair domein in Helchteren is door de VMM eind 2015 afgewerkt. De radartoren wordt nu uitgebreid getest vooraleer de toren deze zomer effectief operationeel wordt.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) startte in 2014 met de bouw van de nieuwe weerradar om extreme weersomstandigheden beter en sneller te kunnen inschatten en daarop te kunnen anticiperen. Voor de VMM is het nuttig om de berekeningen van de overstromingsvoorspellingen te verfijnen. Met de nieuwe weerradar kunnen de neerslagzones in het oosten van Vlaanderen nog beter gemonitord worden. De radar heeft een bereik van 80 km en monitort onder meer het Maasbekken, maar ook

delen van Wallonië, wat van belang is voor voorspellingen voor de Jeker en de Berwijn. De radar wordt geïntegreerd in het Europees radarnetwerk Eumetnet/OPERA. Dit netwerk telt bijna 200 radars verspreid over 30 landen.

[↑ top](#)

9. In de kijker

Hoogwater zonder kater: overstromingsschade vermijden via meerlaagse waterveiligheid

Water heeft ruimte nodig, ruimte die in het dichtbebouwde Vlaanderen niet altijd voorhanden is. Door klimaatverandering zullen overstromingen alleen maar toenemen. De klassieke manier van omgaan met overstromingen, die enkel inzet op bescherming, zal in de toekomst niet volstaan.

Om de waterveiligheid te verhogen, moeten we zowel inzetten op maatregelen die ons beschermen tegen overstromingen, op maatregelen die de schade beperken als op maatregelen die ervoor zorgen dat we voorbereid zijn als een overstroming zich voordoet. Een waterveiligheid die bestaat uit meerdere lagen – protectie, preventie én paraatheid – kan de risico's het sterkst terugdringen. Cruciaal hierbij is dat iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt. Waterbeheerders, crisis- en hulpdiensten, de bouw- en verzekeringssector, maar ook burgers kunnen en moeten actie ondernemen om de overstromingsrisico's te beperken.

Hoe lokale besturen hieraan kunnen meewerken, kwam aan bod op een CIW symposium over meerlaagse waterveiligheid op 16 november. Tijdens het symposium werd ook een sensibiliseringsfilmpje 'hoog water zonder kater' gelanceerd. Ook de werken aan de Maasvallei werden als voorbeeld aangehaald. Ze zijn een mooi voorbeeld van de combinatie van preventie, protectie en paraatheid.

Bekijk het filmpje en lees de uitleg op de [website van de CIW](#). U vindt er ook de presentaties van het symposium terug.

Code goede praktijk bagger- en ruimingsspecie en code goede natuurpraktijk voor waterlopen

In 2015 werden twee nieuwe codes van goede praktijk goedgekeurd die te maken hebben met het beheer en onderhoud van waterlopen. De code van goede natuurpraktijk voor waterlopen, werd op 10 juli goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De code van goede praktijk bagger- en ruimingsspecie werd op 5 november door minister Schauvliege goedgekeurd.

Tijdens twee infomomenten informeerde de CIW de waterbeheerders over de nieuwe codes van goede praktijk en illustreerde ze de praktische toepassing ervan. U vindt beide codes en de presentaties op de [website van de CIW](#).

Praktijkgids 'Water in de land- en tuinbouw'

De praktijkgids 'Water in de land- en tuinbouw' is aangevuld met een nieuwe

katern over bodemerosie en erosiebestrijdingsmaatregelen. U krijgt hierin onder meer een overzicht van de wettelijke verplichtingen en praktische tips bij het voorkomen en aanpakken van bodemerosie op percelen.

↑ top

Bekkensecretariaat Maasbekken

p/a nv De Scheepvaart
Havenstraat 44
3500 Hasselt
Tel. 011 29 84 28
maas-sec@descheepvaart.be

» www.maasbekken.be